

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Ústav pedagogiky a sociálních studií

Bakalářská práce

Radka Věrovská

Činnost odboru sociálně-právní ochrany dětí v Uničově

Olomouc 2021

vedoucí práce: JUDr. Zdenka Nováková, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Činnost odboru sociálně-právní ochrany dětí v Uničově“ vypracovala samostatně a použila jsem jen uvedenou literaturu a zdroje.

V Olomouci dne 27. června 2021

.....

Radka Věrovská

Poděkování

Děkuji JUDr. Zdence Novákové, Ph.D. za její podněty a rady, které mi jako vedoucí bakalářské práce poskytovala při jejím zpracování.

Děkuji pracovním orgánu sociálně-právní ochrany dětí v Uničově za jejich spolupráci a pomoc při zpracování bakalářské práce.

OBSAH

ÚVOD	5
TEORETICKÁ ČÁST	7
1 Sociálně právní ochrana dětí	7
1.1 Poskytování sociálně právní ochrany dětí	8
1.2 Orgány sociálně-právní ochrany dětí	8
1.2.1 Obecní úřady obcí s rozšířenou působností a obecní úřady	9
1.2.2 Ministerstvo práce a sociálních věcí.....	9
1.2.3 Úřad pro mezinárodně-právní ochranu dětí.....	9
1.3 Spolupráce OSPOD s jinými institucemi.....	10
2 Rodina	11
2.1 Funkce rodiny	12
2.2 Rodičovská odpovědnost	12
2.3 Práva a povinnosti rodičů	13
2.4 Práva a povinnosti dětí.....	13
3 Činnosti orgánu sociálně-právní ochrany dětí	14
3.1 Činnosti odboru sociálně-právní ochrany dětí v Uničově	14
3.2 Sociální šetření v rodinách.....	14
3.3 Vedení evidence a spisové dokumentace.....	15
3.4 Vyhodnocování situace dítěte a rodiny	16
4 Ústavní a ochranná výchova	18
4.1 Zajištění výkonu ústavní a ochranné výchovy	19
4.1.1 Diagnostický ústav	19
4.1.2 Dětský domov.....	20
4.1.3 Dětský domov se školou.....	21
4.1.4 Výchovný ústav	21
PRAKTICKÁ ČÁST	22
Kazuistika č. 1.....	23
Kazuistika č.2.....	27
Kazuistika č.3.....	33
ZÁVĚR.....	40
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	41
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK.....	43

ÚVOD

Tato bakalářská práce se zaměřuje na Činnost odboru sociálně-právní ochrany dětí v Uničově. Během mého studia na stření škole jsem absolvovala praxi na oddělení sociálněprávní ochrany dětí, kde jsem dostala možnost nahlédnout k této velmi náročné a záslužné práci sociálních pracovníků. Během své praxe jsem si uvědomila, o jak významné téma se jedná. Rodina představuje nezastupitelnou a nejcennější část našeho života. Práce mě velice nadchla díky možnosti pomoci lidem, kteří se ocitli v nelehké životní situaci. Zjistila jsem, jak je pro dítě velmi důležité vyrůstat v harmonickém, láskyplném a bezpečném prostředí. Dále jsem zjistila, jaké velké množství dětí bohužel takové štěstí nemá, vyrůstají v nevyhovujících podmínkách a rodinách, které se potýkají s významnými problémy. Každá rodina se může ocitnout v situaci, která není příznivá, je problémová a má negativní vliv na zdravý vývoj dětí. Pokud si rodina s touto situací nedokáže poradit sama, je potřebné se obrátit na pomoc odborníka. Takovým rodinám má být poskytnuta pomoc ze strany orgánu sociálně právní ochrany dětí. Práce se pro mě stala velmi zajímavou, různorodou ale také velmi náročnou. Při místních šetřeních, u kterým jsem byla přítomna, jsem se setkávala s negativními názory na tuto profesi. Lidé si často myslí, že úředníci rozhodují „od stolu“. Sama jsem si zkusila, jak je tato profese fyzicky, ale hlavně psychicky velmi náročná a vyčerpávající z důvodu, že se rozhoduje o životě a budoucnosti dětí.

Cílem této bakalářské práce je zjistit, pospat a přiblížit činnost odboru sociálně-právní ochrany dětí v obci s rozšířenou působností ve městě Uničov. Orgán sociálně právní ochrany dětí je orgánem, který musí při řešení situací spolupracovat s dalšími institucemi, aby byl zajištěn správný postup v zájmu nezletilých dětí.

Bakalářské práce je rozdělena do dvou částí. Teoretickou a praktickou část. Teoretická část je rozdělena do čtyř hlavních kapitol. První kapitola je věnována orgánu sociálně právní ochraně dětí. Druhá pojednává o rodině, jejich funkcích, právech dětí, rodičů a rodičovské odpovědnosti. Třetí kapitola se zabývá činností odboru sociálně-právní ochrany dětí, sociálním šetřením, vedením spisové dokumentace. Čtvrtá kapitola se věnuje zajištění ústavní a ochranné výchovy a institucemi, ve kterých je tato výchova poskytována. V teoretické části chci vysvětlit význam pojmu OSPOD, čím se zabývá, jak je pro nás důležitý.

Praktická část je zaměřena na kvalitativní výzkum. Zabývá se třemi případovými studii, na kterých bych chtěla ukázat, jakým způsobem OSPOD postupuje v různých situacích, které nám přináší život. Ke zpracování praktické části bakalářské práce jsem použila analýzu právních předpisů, doplnila jsem ji studiem spisové dokumentace uvedených případů. Využila jsem i podnětů, poznatků a zkušeností pracovnice OSPOD.

TEORETICKÁ ČÁST

1 Sociálně právní ochrana dětí

Sociálně-právní ochrany dětí je soubor činností upravených zákony směřující k zajištění práva dětí na příznivý vývoj, výchovu a ochranu zájmů. Protože dítě potřebuje ke svému vývoji rodinné prostředí, zahrnuje SPOD i činnosti, jejichž cílem je obnovení narušených funkcí rodiny.¹

Pro potřeby sociálně právní ochrany je nutné vymezit pojem „dítě“. Dle zákona o sociálně-právní ochraně dětí, který tento pojem definuje v souladu s Úmluvou o právech dítěte, je za dítě považována nezletilá osoba. Podle Úmluvy se dítětem rozumí každá lidská osoba mladší 18 let. Zletilosti se nabývá dovršením 18. roku věku dítěte, před dosažením tohoto věku lze nabýt zletilosti jen uzavřením manželstvím (nejdříve od 16 let věku).²

Ochrana dítěte je oblastí, která je upravena v různých právních předpisech. Co se rozumí sociálně-právní ochranou dětí, vyjadřuje zákon č. 359/1999 Sb. o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, který ji vymezuje jako ochranu práva dítěte na příznivý vývoj a jeho řádnou výchovu, ochranu oprávněných zájmů dítěte, včetně ochrany jeho jmění, působení směřující k obnovení narušených funkcí rodiny a zabezpečování náhradního rodinného prostředí pro dítě, které může být trvale nebo dočasně vychováváno ve vlastní rodině.

V sociálně-právní ochraně dětí je kladen důraz především na zájem a blaho dítěte, ochranu rodičovství a rodiny a vzájemné právo rodičů a dětí na rodičovskou výchovu a péči, přičemž je přihlíženo i k širšímu sociálnímu prostředí dítěte.³

Právní ukotvení sociálně-právní ochrany dětí se z podstatné části zabývá definicí vztahu mezi ochranou dětí a rodičovskými právy. Upřesňuje pravomoci, které mohou zasáhnout do celistvosti a soukromí rodiny dítěte. Eviduje ohrožené děti a osoby, které byli označeny za podezřelé v práci s nezletilými jedinci a s ochranou osobních dat. (Pemová)

¹ MATOUŠEK, Oldřich a Hana PAZLAROVÁ. *Státní orgány sociálněprávní ochrany dětí: dobrá praxe z pohledu rodin a pracovníků*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2016. ISBN: 978-80-246-3336-7, s. 12.

² MPSV. *Legislativa a systém sociálně-právní ochrany* [online] [cit. 27.06.2021]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/legislativa-a-system-socialne-pravni-ochrany>.

³ ČESKO. Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.

1.1 Poskytování sociálně právní ochrany dětí

Situace, pro něž je typické poskytování sociálně právní ochrany dětí, jsou vymezeny rovněž v zákoně č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, a to konkrétně v § 6. Jedná se o smrt rodičů, nebo případ, kdy rodiče neplní povinnosti vyplývající z jejich rodičovské odpovědnosti nebo nevykonávají, popř. zneužívají práva plynoucí z jejich rodičovské odpovědnosti. Sociálně-právní ochrana se poskytuje také dětem, které byly svěřeny do výchovy jiné fyzické osoby než rodiče, pokud tato osoba neplní povinnost plynoucí ze svěřeni dítěte do jejich výchovy. Poskytuje se i dětem, které opakovaně nebo pravidelně utíkají od rodičů nebo jiných fyzických osob nebo právnických osob odpovědných za jejich výchovu a péči. Poskytnutí pomoci ze strany sociálně právní ochrany dětí vyžadují rovněž děti, na kterých byl spáchán trestný čin, který mohl ohrozit jejich život, zdraví, svobodu, důstojnost, morální vývoj, případně na jejich majetek, nebo existuje podezření ze spáchání takového činu. Ochranu potřebují také děti, které jsou na základě žádosti rodičů nebo osob odpovědných za jejich výchovu opakovaně ponechávány a umístovány do zařízení zabezpečující permanentní péči o děti, nebo případy, kdy takovéto umístění překročí délku trvání delší než 6 měsíců. V neposlední řadě se sociálně-právní ochrana zaměřuje i na děti, které jsou ohrožovány násilím mezi rodiči, osobami odpovědnými za jejich výchovu nebo jsou ohrožovány násilím mezi dalšími fyzickými osobami.

1.2 Orgány sociálně-právní ochrany dětí

Orgány, které jsou určené k ochraně práv a k poskytování sociálně-právní ochrany dítěte, určuje také zákon č. 359/1999 Sb. a vymezuje i jejich působnost. Jedná se o krajské úřady, obecní úřady s rozšířenou působností, obecní úřady, ministerstvo práce a sociálních věcí, dále úřad pro mezinárodně-právní ochranu dětí.

Dále je sociálně-právní ochrana dětí zajišťována obcemi a kraji v samostatné působnosti, komisemi pro sociálně-právní ochranu dětí a další právnické či fyzické osoby, které jsou tímto výkonem pověřeny.⁴

⁴ ČESKO. Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.

1.2.1 Obecní úřady obcí s rozšířenou působností a obecní úřady

Zákon jim ukládá nejvíce povinností v oblasti ochrany dětí a pomoci rodičům a dalším osobám odpovědným za výchovu dětí, jelikož mají možnost bezprostředně sledovat ochranu práv dítěte a včas činit potřebné kroky se znalostí problému a místních podmínek.⁵ Sociálně-právní ochranu vykonávají vůči konkrétním dětem, které žijí v oblastech jejich působnosti. Monitorují a analyzují rizikové faktory ohrožení v oblastech jejich pravomocí a v neposlední řadě také vytváří preventivní programy a opatření, jejichž účelem je chránit děti a podporovat rodiny.⁶

1.2.2 Ministerstvo práce a sociálních věcí

Je ústředním orgánem v oblasti sociálně-právní ochrany dětí. Vykonává metodickou, legislativní a kontrolní činnost a vede přezkumné a odvolací řízení. Podílí se i na poskytování poradenství ohroženým rodinám a dětem, které poskytuje zcela bezplatně. Podílí se na naplňování Úmluvy o právech dítěte a na dalších mezinárodních úmluvách. Provádí výzkumy v rámci celé republiky a následně zpracovává analytické studie. Na jejich základě jsou pak vytvářeny právní předpisy, národní strategie na ochranu práv dětí a metodické materiály pro ostatní orgány sociálně-právní ochrany dětí.⁷

1.2.3 Úřad pro mezinárodně-právní ochranu dětí

Jedná se o správní úřad s celostátní působností, jehož nadřízeným orgánem je Ministerstvo práce a sociálních věcí. Působí jako ústřední orgán podle mezinárodních smluv a podle předpisů Evropské unie, práva při realizaci mezinárodní justiční spolupráce, poskytuje sociálně-právní ochranu dětem nezletilým osobám a výjimečně i osobám zletilým ve vztahu k cizině. Sídli v Brně. Činnost tohoto úřadu vystihují věta, kterou uvádí na svých webových stránkách: „*Jsmo otevřená a stabilní instituce, která v mezích svých kompetencí zajišťuje, aby byl slyšet hlas dítěte a aby byla naplňována jeho práva v případech, jež přesahují hranice České republiky*“. Spolupráce probíhá s dětmi a jejich rodiči, s orgány sociálně-právní ochrany dětí, se soudy a jinými organizacemi v ČR i v zahraničí.

⁵ MPSV. Systém sociálně-právní ochrany dětí v ČR [online] [cit. 25.05.2019]. Dostupné z: <http://www.ospod.cz/informace/obecne/system-socialne-pravni-ochrany-deti-v-cr/>

⁶ PEMOVÁ, Terezie a Raděk PTÁČEK. *Sociálně-právní ochrana dětí pro praxi*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4317-2, s. 29.

⁷ MPSV. Činnost MPSV v oblasti sociálně-právní ochrany dětí [online] [cit. 27.06.2021]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/cs/19923>

Pomoc, kterou úřad poskytuje, se týká vymáhání výživného na základě mezinárodních smluv, zabezpečení práva styku rodičů s dětmi, ochrany nezletilých osob, ve specifických situacích i osob zletilých. Úřad pro mezinárodně-právní ochranu dětí dále pomáhá při zprostředkování styku se zahraničními orgány v rámci působnosti úřadu, zprostředkovává mezinárodní osvojení podle úmluvy o ochraně dětí a spolupráci při mezinárodním osvojení a udělování souhlasu s adopcí do zahraničí.⁸

1.3 Spolupráce OSPOD s jinými institucemi

Pracovníci OSPOD spolupracují s dalšími státními orgány, které se zabývají jinými aspekty sociálního fungování ohrožených dětí a rodin. Jsou jimi úřady práce, místní a státní policie, soudy, probační a mediační služba. Dále OSPOD spolupracuje se zdravotnickými zařízeními, školskými zařízeními pro výkon ústavní a ochranné výchovy a středisky výchovné péče. Spolupracují i s nestátními organizacemi a sociálními službami jako jsou aktivizační služby pro rodiny s dětmi, azylové domy, nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, zařízení služeb rané péče nebo terénní programy.⁹

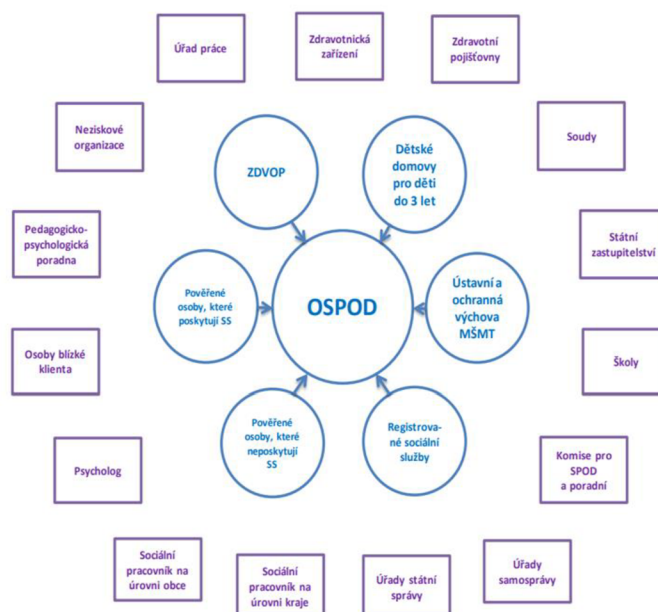

Schéma: Analýza sítě služeb pro práci s rodinami s dětmi¹⁰

⁸ ÚMPOD. Povinně zveřejňované informace [online] [cit. 27.06.2021]. Dostupné z: <https://www.umpod.cz/o-uradu/zakladni-informace/povinne-zverejnovane-informace>

⁹ MATOUŠEK, Oldřich a Hana PAZLAROVÁ. *Státní orgány sociálněprávní ochrany dětí: dobrá praxe z pohledu rodin a pracovníků*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2016. ISBN 9788024633367. str. 55

¹⁰ MPSV, 2014. Analýza sítě služeb pro práci s rodinami a dětmi [online] [cit. 27.06.2021]. Dostupné z: https://www.mpsv.cz/documents/20142/225508/Analýza_rodina_2.pdf/bbd2ad5c-cca8-a2d4-5bd6-05a4d69bf83c

2 Rodina

Lovasová definuje pojem rodina jako malou skupinu osob, která je propojena manželskými, příbuzenskými či jinými obdobnými vztahy, a především společným způsobem života. Za rodinu lze považovat především rodinu založenou manželstvím. V této formě ji věnujeme zvláštní pozornost a poskytujeme jí patřičnou ochranu.¹¹

*„Rodina je instituce, kterou formuje civilizace, kultura i společnost. Tradiční slogan, že rodina je základem společnosti, má v každé společnosti jiný význam. Ve všech známých společnostech je rodina hlavním činitelem socializace čili tvorby společnosti z nedospělých jedinců. K tomu se druží další funkce.“*¹²

Rodina je základní jednotkou každé společnosti, nejstarší institucí lidstva. Je definována jako soužití rodičů a dětí, soubor společně bydlících a hospodařících partnerů nebo alespoň jeden partner, který pečuje alespoň o jedno dítě. Rodina je prostor, kde dochází k formování osobnosti člověka, k tvorbě lidského kapitálu.¹³

Podle pana Matouška, je rodina považována za soužití lidí jedné nebo více generací, v němž je podstatná emocionální a ekonomická podpora jednotlivců. Jádrem rodiny je partnerství dvou dospělých lidí, pokud v ní dospělí partneři žijí. Nejsilnější biologickou vazbou v rodině je vazba mezi dítětem a rodičem. Pokud v rodině vyrůstají děti, je podstatnou funkcí rodiny zajištění všech potřeb dětí. Pro naplnění hlavních funkcí rodiny je třeba, aby dospělí měli určité kompetence, k nimž mj. patří zajistit si určité příjmy, hospodařit s financemi, zajistit si bydlení, udržovat domácnost, sladovat svoje potřeby v každodenním fungování a řešit konflikty ve vzájemných očekáváních, udržovat kontakty se členy širší rodiny a sociálním okolím a vyrovnávat se s jejich požadavky, najít rovnováhu mezi požadavky práce a potřebami rodiny. V současných společnostech euroamerického civilizačního okruhu slábne význam formálního legitimování svazku dospělých. Zároveň v nich již není jasně definovaná rodinná role muže a ženy, o naplnění těchto rolí se mezi členy

¹¹LOVASOVÁ, Lenka. *Rodinné vztahy*. Praha: Vzdělávací institut ochrany dětí, 2006. ISBN 80-86991-66-0.

¹² MATOUŠEK, Oldřich a Hana PAZLAROVÁ. *Státní orgány sociálněprávní ochrany dětí: dobrá praxe z pohledu rodin a pracovníků*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2016. ISBN 9788024633367 str. 11.

¹³ DUKOVÁ, Ivana, Martin DUKA a Ivanka KOHOUTOVÁ. *Sociální politika: učebnice pro obor sociální činnost*. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-3880-2, s. 138.

rodiny vyjednává a mají rozmanité podoby. Rodiny jsou proto více ohroženy rozpadem než rodiny tradičních společností.¹⁴

2.1 Funkce rodiny

Rodina je velmi důležité společenství, spjaté různými vztahy uvnitř i navenek. Ve vztahu okolnímu světu se podle potřeby uzavírá nebo otevírá, tím se stává malým samostatným světem. Hlavní cílem je poskytovat svým členům důležitou a náležitou péči a ochranu.

V odborné literatuře se můžeme setkat s různým počtem funkcí rodiny. Lovasová uvádí čtyři základní funkce, které rodina plní, a to:

1. **funkci reprodukční**, která spočívá v plození potomků, zajištění pokračování lidského rodu,
2. **funkci ekonomickou**, která se týká hmotného zajištění všech členů rodiny,
3. **funkci socializační**, která učí naše děti zařazovat se do společnosti a místní kultury,
4. **funkci emocionální**, jež zajišťuje psychické a citové zázemí pro své členy. Lze ji považovat za nejdůležitější slučovací prvek rodiny. Tuto funkci dokáže plně zastávat pouze rodič, který je dostatečně zralý, je zodpovědný a dokáže svým dětem s rodině vytvořit trvalé a stálé citové zázemí. Emocionální jistota je velmi důležitá a potřebná nejen pro děti, ale také pro dospělé. V dnešní době lze sledovat, že namísto emocionální funkce rodiny převládá bohužel funkce ekonomická (hmotná).¹⁵

2.2 Rodičovská odpovědnost

Rodičovská odpovědnost je definována a zakotvena v zákoně č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Z tohoto zákoníku je zřejmá rovnocennost práv a povinností obou rodičů ke svým dětem, kteří svým přístupem a péčí o nezletilé děti vytvářejí vhodné prostředí pro jejich růst a vývoj. Rodičovskou odpovědnost vykonávají rodiče v souladu se zájmy svých dětí. Řídí se souhrnem práv a povinností při péči o nezletilé děti, které zahrnují zejména péči o jejich zdraví, rozumový a tělesný vývoj. Dále jejich odpovědnost spočívá v ochraně dětí, v udržování osobního styku s dítětem, zajištění jejich výchovy a vzdělání. Slouží při

¹⁴ MATOUŠEK, Oldřich a Hana PAZLAROVÁ. *Státní orgány sociálněprávní ochrany dětí: dobrá praxe z pohledu rodin a pracovníků*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2016. ISBN 9788024633367 str. 11.

¹⁵ LOVASOVÁ, Lenka. *Rodinné vztahy*. Praha: Vzdělávací institut ochrany dětí, 2006. ISBN 80-86991-66-0.

zastupování nezletilého dítěte, ve správě jeho majetku. Tyto práva náleží oběma rodičům. Trvání a rozsah rodičovské odpovědnosti může změnit jen soud.¹⁶

2.3 Práva a povinnosti rodičů

Rodiče mají rozhodující úlohu ve výchově dětí, mají být příkladem pro své děti ve způsobu života a chování v rodině. Mají povinnost chránit zájmy svých dětí, řídit jejich jednání a vykonávat nad nimi odpovídající dohled. Rodiče zastupují své děti v právních úkonech, ke kterým nejsou plně způsobilé, jsou povinni spravovat jejich jmění s péčí řádného hospodáře, mají děti vést k příkladnému osobnímu životu a příkladnému chování.

2.4 Práva a povinnosti dětí

Dítě má právo požádat OSPOD a další subjekty o pomoc při ochraně svého života. Tyto subjekty jsou povinny poskytnout dítěti odpovídající pomoc, děti mohou tohoto práva využít i bez vědomí rodičů nebo dalších odpovědných osob za výchovu dítěte.¹⁷ Podle deklarace práv dítěte vydaného v New Yorku 20. 11. 1959 mají děti právo od narození na jméno a státní příslušnost, mají nárok na vzdělání, které je poskytováno bezplatně a je pro všechny povinné. Dítě potřebuje k plnému vývoji lásku a porozumění ze strany rodičů, dítě musí být chráněno před násilím a vykořisťováním. Dítě nesmí být předmětem obchodu v žádné podobě. Dítě nesmí být nuceno vykonávat jakékoli povolání nebo zaměstnání, které by mohlo poškodit jejich zdraví a normální vývoj.¹⁸ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, stanovuje další práva, jako např. právo dítěte obdržet potřebné informace a svobodně se vyjadřovat, právo na to, aby bylo slyšeno v každém řízení, které se ho týká, a v němž se rozhoduje o závažných záležitostech. Podle občanského zákoníku je dítě také povinno ctít své rodiče a respektovat je.¹⁹

¹⁶ ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁷ ŠPECIÁNOVÁ, Šárka. *Sociálně-právní ochrana dětí*. Praha: Vzdělávací institut ochrany dětí, 2007. ISBN 978-80-86991-27-6., str. 17-18.

¹⁸ OSN. Deklarace práv dítěte [online] [cit. 27.06.2021]. Dostupné z: <https://www.osn.cz/wp-content/uploads/2015/03/deklarace-prav-ditete.pdf>

¹⁹ ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

3 Činnosti orgánu sociálně-právní ochrany dětí

3.1 Činnosti odboru sociálně-právní ochrany dětí v Uničově

Činnost OSPOD na obci s rozšířenou působností, kterým je město Uničov, zahrnuje široké spektrum pravomocí, které jsou mu svěřeny. Jako hlavní činnosti je třeba uvést poradenství rodičům, dětem a těhotným ženám při řešení rodinných, osobních a sociálních problémů v aktuálních a krizových situacích. Dále OSPOD také vykonává dohled nad návštěvou dětí v ústavní nebo ochranné výchově, sleduje vývoj dětí, které byly umístěny do výchovy jiných občanů, než jsou rodiče dítěte a vede je k nápravě a působí na ně tak, aby byl možný návrat dětí zpět do rodinného prostředí. Vyhledává ohrožené děti a mládež a vede evidenci takto ohrožených dětí a mládeže. Spolupracuje a podává zprávy soudu, na státní zastupitelství a na policii. Spolupracuje rovněž s dalšími obcemi, zdravotnickými a školskými zařízeními, občanskými sdruženími, s úřady práce, charitativními a jinými organizacemi. Vydává návrhy a podněty na zahájení soudního řízení ve věci zbavení, omezení nebo případného zastavení rodičovské odpovědnosti, ve věcech ústavní výchovy a úpravy poměrů nezletilých dětí. Podává také návrhy na předběžné opatření, ocitne-li se nezletilé dítě bez jakékoli péče nebo je-li jeho život vážně ohrožen nebo narušen. Vede kompletní dokumentaci, pomáhá nezletilým a mladistvým dětem propuštěným z ústavní nebo ochranné výchovy se co nejrychleji začlenit se do společnosti, provádí výkon kolizního opatrovníka v řízení, účastní se trestního řízení proti mladistvým, podává za něj opravné prostředky, spolupracuje s ústavy pro výkon vazby, odnětí svobody, se školskými zařízeními. Navštěvuje děti umístěné v ústavní nebo ochranné výchově. Jedná se žadateli o osvojení a pěstounskou péči, vede rejstřík těchto žadatelů, provádí místní šetření v místě bydliště žadatelů, zajišťuje posudky ze zaměstnání a vyšetření zdravotního stavu. Vykonává činnost sociálního kurátora dospělých, zabezpečuje pohotovostní služby na úseku sociálně-právní ochrany dětí.²⁰

3.2 Sociální šetření v rodinách

Oprávnění provádět místní a sociální šetření je upraveno v § 52 odst. 1 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně - právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů. To umožňuje zaměstnancům OSPOD navštěvovat děti a jejich rodiny v místě, kde bydlí a sledovat, v jakých podmínkách dítě a jeho rodina žije. Šetření je možné uskutečnit jen tehdy, pokud je

²⁰ MÚ UNIČOV. Odbor sociálních věcí a zdravotnictví [online] [cit. 27.06.2021]. Dostupné z: <http://m.unicov.cz/odbor-socialnich-veci-a-zdravotnictvi/os-1026>

to v zájmu dítěte nebo o to požádá odpovědná osoba rodiny. Sociální šetření je důležitou složkou hodnocení dítěte a celé jeho rodiny. Sociální pracovník OSPOD provádí a realizuje sociální šetření před tím, než vypracuje Individuální plán ochrany dítěte. Cílem tohoto šetření je zjistit v jakém prostředí dítě žije, jakým způsobem a v jaké formě jsou v domácnosti zajišťovány jeho potřeby, případně jaká rizika se v domácnosti nachází. Je realizováno z důvodu zjištění potřebných informací k poskytnutí sociálně-právní ochrany, nikoli za účelem poskytnutí služeb. Sociální šetření může být provedeno i bez ohlášení, může se provést jednorázově či opakovaně. Metodami použité během sociálního šetření v rodině může být dotazník, prohlídka bytu a vybavení a šetření. Pracovníci OSPOD mohou pořizovat obrazové snímky, obrazové, zvukové záznamy dítěte a prostředí ve kterém vyrůstá, je-li to potřebné pro účely ochrany práv dítěte.²¹

3.3 Vedení evidence a spisové dokumentace

Zákon o sociálně-právní ochraně dětí (§ 54 a 55) ukládá obcím s rozšířenou působností vést evidenci a spisovou dokumentaci dětí. Spisová dokumentace obsahuje zejména osobní údaje dětí, jejich rodičů, údaje o výchovných poměrech těchto dětí, záznamy o výsledcích šetření v rodině, záznamy z jednání s rodiči nebo jinými osobami. Kopie rozhodnutí soudů, orgánů činných v trestním řízení a správních orgánů. Spisovou dokumentaci mohou tvořit záznamy na technických nosičích dat, tištěné dokumenty, fotografie, originály listin, úředně ověřené kopie.

Nahlížet do spisové dokumentace vedené o dítěti, je oprávněn na základě písemné žádosti pouze rodič dítěte, kterému náleží rodičovská odpovědnost, nebo osoba, která je odpovědná za výchovu dítěte, jejich zástupce na základě udělené plné moci. V případě, že se jedná o nevidomou osobu, je spisová dokumentace přečtena a obecní úřad s rozšířenou působností na požádání této osoby, může požádat o nahlédnutí do spisové dokumentace jejímu doprovodu.

Údaje obsažené ve spisové dokumentaci týkající se dítěte je obecní úřad s rozšířenou působností oprávněn využít pouze v zájmu dítěte při zajišťování jeho sociálně-právní ochrany.

²¹ ČESKO. Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.

Zaměstnanci v orgánech sociálně-právní ochrany dětí jsou povinni zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, se kterými se při provádění sociálně-právní ochrany seznámili. Mají povinnost zachovávat mlčenlivost o osobě, která upozornila orgán sociálně-právní ochrany, o místu pobytu rodiče, který se stal obětí domácího násilí. Mají povinnost zachovávat mlčenlivost o údajích o osobách, jímž bylo svěřeno dítě do péče před osvojením.²²

3.4 Vyhodnocování situace dítěte a rodiny

„Vyhodnocování potřeb dítěte a situace rodiny vede k pozitivním změnám v životě dítěte“. Vyhodnocení potřeb dítěte a situace rodiny je považováno za jednu ze základních metod sociální práce. Proces zjišťování potřeb dítěte je postaven na základních vědních oborech, jako je lékařství, psychologie, pedagogika, sociální vědy. Hodnocení dítěte a rodiny v první řadě ukazuje, nakolik je jejich prostředí pro dítě příznivé, popř. nepříznivé. Rozlišujeme:

- **Vstupní hodnocení**, určuje se závažnost ohrožení dítěte a vymezuje se rychlost a intenzita následného postupu. Tato fáze ochrany dětí spočívá k určení aktuální míry možného ohrožení dítěte. Pokud toto vyhodnocení postačuje a není indikována potřeba podrobného vyhodnocení, může následovat ukončení případu.
- **Podrobné – komplexní vyhodnocení situace dítěte**, je hodnocení potřeb, rizik a silných stránek dítěte a rodiny nebo její komunity. Toto vyhodnocení má za cíl obsáhnout všechny oblasti potřeb dítěte, zaměřuje se na historii rodiny a dítěte. Podrobné vyhodnocení situace dítěte má stanovené cíle jako jsou objasnění a identifikování potřeb dítěte a jeho rodiny, zjištění silných stránek rodičů při péči o děti, zhodnocení situace dítěte v širší rodině, nalezení zdrojů podpory pro rodinu mimo domácnost, vytvoření individuálního plánu pro řešení situace ohroženého dítěte.²³

Vyhodnocování situace dítěte a jeho rodiny vychází z individuálního přístupu k dítěti a provádí se na základě vyhodnocení situace dítěte, které zahrnuje zjištění míry ohrožení práv a zájmů dítěte, vymezení rizik, kterým je dítě vystaveno, posouzení úrovně tělesného a duševního vývoje s ohledem na věk dítěte, zhodnocení průběhu vzdělání a předpokladů

²² MPSV. Legislativa a systém sociálně-právní ochrany [online] [cit. 27.06.2021]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/legislativa-a-system-socialne-pravni-ochrany>.

²³ RACEK, Jindřich, Hana SOLAŘOVÁ a Alena SVOBODOVÁ. *Vyhodnocování potřeb dětí: praktický průvodce : metodika vyhodnocování*. Praha: Lumos Foundation, c2014. ISBN 978-80-260-5521-1.

k dalšímu vzdělávání, určení a posouzení individuálních potřeb a zájmů dítěte, zjištění a přihlídnutí k názoru dítěte s ohledem na věk a vyspělost dítěte.

Vyhodnocování situace rodiny zahrnuje analýzu rodiny, jejich prostředí a jejich krizí. Dále zhodnocuje vztah rodičů a dítěte, určuje potřeby a možnosti rodiny, především vztahové, ekonomické a sociální. Dále posuzuje materiální a finanční podmínky pro život rodiny, určuje kompetence a předpoklady rodičů k výchově dítěte a zhodnocuje další možná rizika ve výchově.²⁴

²⁴ ČESKO. Vyhláška č. 473/2012 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.

4 Ústavní a ochranná výchova

Ústavní výchova může být podle zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, soudem nařízena, je-li výchova, tělesný, rozumový, duševní stav dítěte vážně ohrožen nebo je narušen do té míry, že je to v rozporu se zájmem dítěte nebo jsou známy vážné důvody, pro které se rodiče nemohou řádně o dítě starat a zabezpečit jeho výchovu. Soud učiní takové kroky, pokud dříve provedená opatření nevedla k nápravě. Soud vždy zvažuje, zda pro dítě není lepší dát přednost svěřeni dítěte do výchovy fyzické osoby.

V případě, že se rodiče dítěte nemohou z vážných důvodů o něj řádně postarat a zabezpečit jeho výchovu na přechodnou dobu, soud svěří dítě do zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc. Dítě zde může být na dobu nejdéle šest měsíců. Ústavní výchovu lze nařídit nejdéle na dobu tří let. Lhůtu lze prodloužit před koncem uplynutí tří let, jestliže důvody pro prodloužení ústavní výchovy stále trvají. Po dobu, než soud rozhodne o zrušení nebo prodloužení, dítě stále zůstává v ústavní výchově. Pominou-li důvody, pro které byla nařízena ústavní výchova, nebo je-li možné zařídit dítěti jinou péči než ústavní, soud rozhodnutí zruší a zároveň rozhodne podle situace, komu bude dítě svěřeno do péče.

Ústavní výchova probíhá ve školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy. Před rozhodnutím je soud povinen přezkoumat, zda není jiná možnost, jak zabezpečit náhradní rodinnou péči, která má přednost před ústavní výchovou. Soud, který rozhoduje o ústavní výchově, určí, do kterého zařízení bude dítě umístěno. Přihlédne však k zájmům dítěte, k posudku ze strany OSPOD a přihlíží, aby dítě bylo umístěno co nejbližší bydlišti rodičů nebo osob blízkých dítěti.²⁵

Ochranná výchova je jedním z ochranných opatření ukládaných soudem. Hlavním cílem je kladné ovlivnění duševního, mravního a sociálního vývoje mladistvého a ochrana společnosti před páchaním provinění mladistvými. Ochranná výchova může být uložena dítěti, kterému nebylo ještě 15 let a spáchalo trestný čin a je-li to nezbytně nutné pro zajištění jeho řádné výchovy. Trvá tak dlouho, dokud to vyžaduje její účel, nejdéle však do dovršení osmnáctého roku věku mladistvého. Soud pro mládež může ochrannou výchovu prodloužit do dovršení devatenáctého roku. Pokud převýchova mladistvého pokročila do míry, že lze očekávat řádné chování a že bude pracovat, ale nepominuly všechny okolnosti, pro které byla ochranná výchova uložena, může soud rozhodnout o podmíněném umístění mladistvého mimo toto zařízení. Může být udělen dohled probačního úředníka nebo jiné výchovné opatření.

²⁵ ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

O propuštění z ochranné výchovy rozhoduje okresní soud pro mládež na návrh státního zástupce, příslušného orgánu sociálně-právní ochrany dětí, probačního úředníka, mladistvého nebo výchovného zařízení, kde je mladistvý umístěn. Ochranná výchova se vykonává ve výchovných zařízeních, pokud to však vyžaduje zdravotní stav mladistvého, má jeho umístění do zdravotnického zařízení přednost před výkonem ochranné výchovy.²⁶

K výkonu ochranné výchovy dochází ve zvláštních výchovných zařízeních, které spravuje resort ministerstva školství. Dětské výchovné ústavy jsou určeny pro osoby mladší 15 let a mladiství vykonávají ochrannou výchovu ve výchovných ústavech pro mládež. Umístění do těchto zařízení předchází pobyt v diagnostickém ústavu. V ústavech je nutno zabezpečit formou řádného pedagogického vedení přípravu chovance na budoucí povolání, zabezpečit kvalitní a vzdělaný personál, který je schopen zajistit chovancům příznivé podmínky pro pomoc při případném dokončení základní školní docházky, dalšího vzdělání, ale i v případech volby povolání.²⁷

4.1 Zajištění výkonu ústavní a ochranné výchovy

Výkon ústavní a ochranné výchovy je v zajištěn v zařízeních kterými jsou diagnostické ústavy, dětské domovy, dětské domovy se školou a výchovné ústavy.

4.1.1 Diagnostický ústav

Přijímá děti s nařízeným předběžným opatřením, nařízenou ústavní výchovou nebo uloženou ochrannou výchovou. Do diagnostického ústavu se dítě umísťuje na dobu nepřesahující 8 týdnů. Děti s uloženou ochrannou výchovou jsou přijímáni na základě komplexního vyšetření zdravotního stavu dítěte a podle volných kapacit jednotlivých zařízeních se umísťují do dětských domovů se školou nebo do výchovných ústavů. Při přijetí k pobytu do diagnostického ústavu předkládá OSPOD nebo odpovědná osoba za výchovu pravomocné rozhodnutí nebo předběžné opatření soudu, dokládají osobní list, rodný list, občanský průkaz (v případě cizinců se dokládá cestovní pas), poslední vysvědčení nebo výpis z katalogového listu s vyznačením roku školní docházky. Dále se předává průkaz zdravotní

²⁶ VÝCHOVNÝ ÚSTAV VELKÉ MEZIRÍČÍ. Ochranná výchova [online] [cit. 27.06.2021]. Dostupné z: <https://www.vuvm.cz/poradna/slovnicek-pojmu/ochranna-vychova>.

²⁷ EPRAVO.CZ. Ochranná výchova [online]. Copyright © EPRAVO.CZ, a.s. 1999 [cit. 27.06.2021]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/ochranna-vychova-7684.html>

pojišťovny, lékařské posudky o zdravotní způsobilosti k umístění dítěte do diagnostického ústavu. Diagnostický ústav plní podle potřeb dítěte úkoly:

- *vzdělávací*, v rámci kterých se zjišťuje úroveň dosažených znalostí a dovedností, stanovují se a realizují specifické vzdělávací potřeby v rámci rozvoje osobnosti přiměřeného věku dítěte,
- *diagnostické*, které spočívají ve vyšetření úrovně dítěte formou pedagogických a psychologických činností,
- *terapeutické*, jež mají směřovat k nápravě poruch v sociálních vztazích a v chování dítěte prostřednictvím pedagogických a psychologických činností,
- *výchovné a sociální* - ty se vztahují k osobnosti dítěte, k jeho rodinné situaci, nezbytné sociálně-právní ochraně dětí,
- *organizační*, které souvisejí s umístěním dětí do zařízení v územním obvodu diagnostického ústavu, spolupracuje s orgánem sociálně-právní ochrany dětí při přípravě návrhu na nařízení předběžného opatření, které bude vykonáno v diagnostickém ústavu nebo v jiných zařízeních, při přípravě vyjádření k soudu ohledně určení zařízení pro výkon ústavní výchovy, do kterého má být dítě s nařízenou ústavní výchovou umístěno.

Diagnostický ústav na základě výsledků komplexního vyšetření zpracovává diagnostickou zprávu s návrhem specifických výchovných a vzdělávacích potřeb stanovených v zájmu rozvoje osobnosti. Diagnostický ústav písemně sděluje příslušným orgánům sociálně-právní ochrany dětí na základě komplexní zprávy nebo na základě poznatků údaje o dětech vhodných k osvojení nebo ke svěřením do pěstounské péče.²⁸

4.1.2 Dětský domov

Dětský domov pečuje o děti podle jejich individuálních potřeb. Dětský domov plní zejména úkoly výchovné, vzdělávací a sociální. Účelem dětského domova je zajistit péči o děti s nařízenou ústavní výchovou, které však nemají nijak závažné problémy nebo poruchy chování. Takové děti chodí normálních škol, které nejsou součástí dětského domova. Do dětského domova lze umístit děti od věku 3 let do nejvýše 18 let. Do dětského domova je možné umístit i nezletilé matky spolu s jejich dětmi.

²⁸ ČESKO. Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

4.1.3 Dětský domov se školou

Účelem dětského domova se školou je zajistit péči o děti s nařízenou ústavní výchovou. Je určen pro děti, které mají závažné poruchy chování nebo takové děti, které pro svou přechodnou nebo trvalou duševní poruchou vyžadují výchovně léčebnou péči. Poskytují i péči dětem s uloženou ochranou výchovou, jsou-li nezletilými matkami a jejich děti, které nemohou být vzdělávány v jiné škole, než která je součástí dětského domova se školou. Do dětských domovů se školou mohou být umístěny děti zpravidla od 6. roku dítěte do ukončení povinné školní docházky. Pokud však v průběhu povinné školní docházky pominuly důvody pro zařazení dítěte do školy zřízené při dětském domově, je dítě na žádost ředitele dětského domova zařazeno do školy, která není součástí dětského domova se školou. Pokud se dítě nemůže po ukončení povinné školní docházky pro jeho pokračující závažné poruchy chování vzdělávat na střední škole mimo zařízení dětského domova se školou nebo neuzavře-li pracovněprávní vztah, je přeřazeno do výchovného ústavu.

4.1.4 Výchovný ústav

Výchovný ústav pečuje o děti starší 15 let se závažnými poruchami chování, u nichž byla nařízena ústavní výchova nebo uložena ochranná výchova. Ve vztahu k dětem plní zejména úkoly výchovné, vzdělávací a sociální. Výchovné ústavy se zřizují odděleně pro děti s nařízenou ústavní výchovou, s uloženou ochrannou výchovou, pro děti, které vyžadují výchovně léčebnou péči a pro nezletilé matky s jejich dětmi. Do výchovného ústavu může být umístěno i dítě starší 12 let, má-li uloženu ochrannou výchovu a v jeho chování se projevují závažné poruchy, kvůli nimž nemůže být umístěno do dětského domova se školou.²⁹

²⁹ČESKO. Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

PRAKTICKÁ ČÁST

Cílem výzkumu je zpracování daného tématu formou případových studií. Na případových studiích se pokusím přiblížit, jak orgán sociálně právní ochrany dětí funguje, jaké postupuje kroky v jednání, jak probíhá spolupráce s dalšími organizacemi. Ke zpracování bakalářské práce byl využit kvalitativní výzkum případových studií. Případová studie bývá často označována jako kazuistika. Obsahuje detailní popis případů. Jedná se o intenzivní a dlouhodobou výzkumnou metodu. Data pro své kazuistiky jsem získala důkladným prostudováním spisové dokumentace, pozorováním a účastí na jednání s klienty jednotlivých případů. Pro zachování soukromí a nezaujatosti dotčených osob, jsou jména smyšlená. Musela být zachována mlčenlivost. Pro zpracování kazuistik jsem si důkladně prostudovala spisovou dokumentaci jednotlivých případů. Kazuistiky byly zpracovány pod dohledem pracovnice OSPOD. U kazuistiky č.1 jsem byla přítomna při místním šetření v domácnosti Marka S. Zpracovávala jsem podklady pro místní šetření. Následně vše zaznamenala do spisu. Významně mi to pomohlo při tvorbě kazuistiky a do proniknutí k danému tématu. U kazuistiky č.2 jsem se účastnila schůzky pracovnice OSPOD s pracovnící azylového domu, kde se projednával stav dotčené rodiny. Byla jsem přítomna při rozhovorech s rodiči nezletilých dětí. U kazuistiky č. 3 jsem byla přítomna při rozhovoru s ředitelem školy a s pedagogickým sborem. Byla jsem rovněž přítomna při setkání pracovnice OSPOD a psychologem.

Kazuistika č.1

1. Úvod

Marek S. narozen 11. 2. 2003, nyní navštěvuje Střední odbornou školu, obor Kuchař-číšník. Žije ve společné domácnosti se svými rodiči a starší sestrou Monikou.

2. Uvedení případu

Odbor sociálně-právní ochrany dětí byl přivolán ze strany ředitele Střední odborné školy, kde nezletilý Marek studuje obor Kuchař – číšník, na základě prokázání krádeže ve škole, kouření cigaret v prostorách školy, kouření marihuany a na základě zameškaných neomluvených vyučovacích hodin.

3. Osobní anamnéza dítěte

Marek se narodil jako zdravé donošené dítě s porodní váhou 3800 g a délkou 50 cm. Porod proběhl bez komplikací. Matka byla na mateřské dovolené do věku čtyř let dítěte. Po mateřské dovolené matka zůstala doma a starala se o domácnost. Ve 3 letech bylo u Marka diagnostikováno astma. Od lékaře má předepsané léky a inhalátor. Tyto léky však pravidelně neužívá. Léky užívá jen při potížích. Jedná se o mírnější formu astmatu. V posledních letech neměl žádné záchvaty. Nebývá často nemocný. Jeho celkový zdravotní stav je dobrý. Pravidelně užívá vitamíny a doplňky stravy pro zlepšení imunity. Jeho vývoj probíhal zcela bezproblémově. Rozvoj osobnosti, řeči a tělesný vývoj probíhal v pořádku. Od 5 let navštěvoval pravidelně mateřskou školu. V kolektivu byl oblíbený. Zvykal si dobře na ostatní děti. Do školky chodili jeho kamarádi ze sousedství. Na základní školu nastoupil v 7 letech. Byl mu doporučen odklad pro špatnou výslovnost slov a celkovou nezralost. Pravidelně navštěvoval logopedickou poradnu. Odklad nesl velmi špatně, protože kamarádi ze školky již šli do školy a on zůstal v mateřské škole sám.

Na základní škole se pravidelně stravoval ve školní jídelně. Na střední škole již zaplacené obědy nemá, protože bylo zjištěno rodiči, že si sám odhlašoval obědy a za ušetřené peníze si kupoval cigarety. Matka mu každé ráno chystá velké svačiny do školy. Každý večer má vařené jídlo. Od 13 let začal pravidelně kouřit cigarety a od 15 let začal experimentovat s kouřením marihuany.

Marek je nyní mladý muž, který je ve srovnání se svými vrstevníky většího věku. Měří 185 cm. Je silný, hubený a pravidelně navštěvuje se svými kamarády posilovnu.

3.1. Rodinná anamnéza

Matka Nikola S. narozena 15. 8. 1975, dosažené vzdělání Střední odborné učiliště, obor: Prodavačka, zakončené výučním listem. Matka se po porodu syna Marka starala o domácnost do Markova věku 10 let. Poté podstoupila operaci kolene a od zranění pobírá invalidní důchod 1. stupně. Nyní pracuje na částečný úvazek jako prodavačka v supermarketu.

Otec Josef S. narozen 5. 3. 1973, dosažené vzdělání Střední odborná škola – obor Mechanik opravář motorových vozidel, zakončené maturitní zkouškou. Pracuje jako OSVČ. Má pronajatou dílnu, kde opravuje auta.

V roce 2014 se rodiče rozvedli. Všichni nadále bydlí ve stejném bytě.

Na 1. stupni základní školy měl prospěch výborný. Chování měl dobré. Byl roztržitější a živější než ostatní děti. Snažil se na sebe strhávat všechnu pozornost. Snažil se být středem pozornosti. Ve třídě byl velmi oblíbený. Učení mu šlo velmi dobře. Rád četl encyklopedie, zajímal se o historii.

Na 2. stupni základní školy se jeho prospěch změnil. Začal mít kázeňské problémy a problémy s učením. Ve třídě patřil k těm horším žákům. Učitelé si na něho stěžovali, že neuznává autority. Ve škole vycházel s učitelem dějepisu. Z dějepisu měl vždy výborné známky. Základní školu ukončil s konečným průměrem 2,43. Nastoupil na střední odbornou školu, kde studuje obor Kuchař – číšník.

Na střední škole se jeho problémy začaly stupňovat. Byl několikrát přistižen, jak kouří na záchodech cigarety. Za cigarety byl opakovaně kázeňsky trestán. Pravidelně zameškával školu. Následně mu byla prokázána krádež peněz ve škole. Byla u něho také nalezena marihuana. Následně byli do školy přivoláni rodiče Marka a pracovníce OSPOD. Rodičům byla doporučena ze strany učitelského sboru konzultace s pedagogicko-psychologickým pracovníkem, školním metodikem a školním psychologem. Celá tato situace byla předána orgánu SPOD.

4. Intervence ze strany OSPOD

OSPOD na základě podnětu ze strany ředitele školy provedl v domácnosti nezletilého Marka místní šetření. Místní šetření probíhalo za přítomnosti účasti obou rodičů. Rodina žije v bytě o dispozici 2+1. Byt je ve společném jmění manželů. Byt je dispozičně rozdělen na kuchyni

spojenou s obývacím pokojem, dětským pokojem a koupelnou s odděleným WC. Nezletilý Marek má společný pokoj se svou starší sestrou Monikou S.

V rozhovoru s pracovnící OSPOD Marek uvedl jako největší problém to, že má společný pokoj se svou starší sestrou a chybějící komunikaci s rodiči. Nese špatně, že jsou rodiče rozvedeni. Na výchově syna se ale rodiče vždy shodnou. Nejvíce ho omezuje, že má společný pokoj se svou starší sestrou, která pracuje na noční směny. Když se vrátí domů ze školy, jeho sestra v pokoji spí. Nemůže si přivést domů žádné kamarády. Proto se raději zdržuje venku. Při otázce, proč Marek chodí za školu, odpověděl, že „vzdělávání je pro něj zbytečná ztráta času, práci si dokáže najít i bez vzdělání, chtěl by pracovat v ČR nebo v zahraničí“. Marek má dva kamarády, se kterými se poznal venku. Jsou starší než on ve věkovém rozpětí 20–25 let. Pravidelně s nimi chodí ven, kde tráví čas tak, že v parku kouří cigarety a marihuanu. Marek o sobě říká, že je společenský a kamarádský. Nemá rád nespravedlnost. Z rodičů má největší vztah k otci. Z něj má respekt a bere ho jako autoritu. Otec je přísný, ale v určitých situacích má pro Marka pochopení a není tak kritický jako matka. Matku má rád, ale často se spolu hádají skrz školu. Marek má časté neshody i se svou starší sestrou Monikou. Vadí mu společný pokoj. Monika je prý „velký puntičkář na úklid“. Sestra se snaží pokoj udržovat v čistotě. Markovi vadí, když mu někdo chytá na jeho osobní věci. Často mezi nimi dochází ke slovním konfliktům.

Byl proveden rozhovor s rodiči Marka. Rodiče uvedli, že neví, s kým se Marek po škole schází a stýká. Domů si kamarády nevodí. Snaha o komunikaci o soukromí Marka je zbytečná. Odpovědi na otázky ohledně soukromí se Marek vyhýbá. Dle sdělení matky má Marek velmi dobrý vztah se svým bratrancem 5letým Janem. Chodí ho několikrát do měsíce hlídat. Hraje s ním hry, vymýšlí mu pohádky a příběhy. Marek má kladný vztah k dětem. Rodiče o něm hovoří jako o pracovitém a zábavném chlapci. Chybí mu však motivace k učení. Marek prý ví, že musí školu dodělat, aby si mohl najít dobrou práci a mohl si dovolit koupit věci, které chce. Marek se doma prezentuje jako hodný, mírně zakřiknutý. V domácnosti pomáhá s domácími pracemi. Rodiče uvádí, že Marek pravidelně kouří cigarety již od 13 let. Od 15 let kouří také marihuanu. V době puberty kolem 14 roku se často hádal se svými rodiči a opovrhoval autoritami. Marek je výbušné povahy. Nedokáže dobře přijmout prohru, nepřijímá dobře zákazy a příkazy. Spory řeší verbálně, když po něm rodiče něco chtějí a on zrovna nemá náladu, hned se naštve. Svůj stres řeší kouřením cigaret a marihuany. Nejčastěji má neshody se svou starší sestrou. Pokud jsou mu však nastavené jasné hranice,

začne spolupracovat. Těší ho pochvala. Přehnaný nezájem používá jako svůj obranný systém, když se ho něco emocionálně dotkne.

Rodičům byla ze strany školy a po konzultaci s pracovníkem pedagogicko-psychologické poradny doporučena pravidelná spolupráce se školním psychologem. Ke školnímu psychologovi Marek chodil na pravidelná sezení za účelem zlepšení motivace pro učení. Do školy ho začala pravidelně vozit matka, aby měla větší kontrolu nad tím, že Marek opravdu do školy chodí. Vozí ho na všechny schůzky se školním psychologem. Dle zprávy z pedagogicko-psychologické poradny je jeho mentální vývoj na průměrné hodnotě, má však velmi nízkou chuť do učení a do práce, chybí mu také motivace. K výraznému zlepšení však nedošlo. Marek začal znovu chodit za školu. V rozhovoru s psychologem Marek uvedl, že má velké plány do budoucnosti. Chtěl by začít co nejdříve vydělávat peníze, aby si mohl pronajmout byt a začít se starat sám o sebe. Těší se, až bude nezávislý na svých rodičích.

Byl proveden rozhovor s učitelem nezletilého Marka.

Škola kontaktovala rodiče Marka za účelem oznámení, že Marek má 100 zameškaných hodin z toho 15 hodin neomluvených. Z tohoto důvodu škola přistoupila k opatření podmínečného vyloučení. Škola stanovila termín 1 měsíc na opravu známek a doplnění zmeškaného učiva ve všech zameškaných předmětech. Pokud Marek nezlepší své chování a známky, bude škola muset přistoupit k vyloučení Marka ze školy.

Z rozhovoru s třídním učitelem má Marek přiměřené znalosti, je snaživý, ochotný, ale za přímého vedení a tlaku ze strany vyučujících. Chybí mu chuť do práce a vytrvalost. Při prvním nezdaru se okamžitě vzdává. Jeho emoční výkyvy se ve škole projevují snadným rozčilením, házením věcmi. Dle sdělení učitelů Marek dokáže komunikovat velmi zdatně. Dokáže diskutovat a prosadit si své názory. Snaží se o své pravdě přesvědčit všechny okolo. Má v komunikaci manipulativní tendence. Pokud mu v rozhovoru dojdou argumenty, snaží se od toho tématu odběhnout a přejít na další téma. Pokud to však nelze tak přejde na slovní napadání typu „tomu vy nerozumíte“ nebo „to nechápete“. Marek zde má 2 kamarády, se kterými si stýká i mimo školu. V kolektivu se prosazuje více silově, má sklony ponižovat slabší jedince. V kontaktu s malými dětmi je přátelský, zábavný, uvolněný a velmi ochotný. To také potvrzuje jeho přátelský vztah s malým bratrancem Janem.

Ze strany OSPOD byl nad rodinou Marka stanovený dohled pracovnice OSPOD, která pravidelně kontrolovala prospěch a chování Marka, pravidelně navštěvovala rodinu. Před půl

rokem se Markovo chování mírně uklidnilo. Začal se ve škole více snažit. Marek si našel přítelkyni Petru, která je o rok starší než Marek. Petra je na svůj věk velice rozumově vyspělá. Právě ona pomohla Markovi ovládat své pocity a nálady. Marek značně omezil kouření cigaret a snaží se nekouřit marihuanu. Petra se pravidelně stýká s rodiči Marka a vychází spolu výborně. Tráví u nich svůj volný čas. V rodině se změnila i situace, kdy se Markova starší sestra odstěhovala do společného bydlení se svými kamarádkami. Nyní má Marek pokoj jen pro sebe. Může si do pokoje zvát své kamarády. Dle sdělení rodičů se nyní Marek více zdržuje doma. Pravidelně uklízí svůj pokoj, snaží se více pomáhat v domácnosti. Přítelkyně Petra studuje maturitní obor Grafik pro média. Petra se snaží Marka více motivovat k učení ve škole.

Ze školy přišlo sdělení o prospěchu Marka, který si doplnil všechno potřebné učivo a dobrovolně si opravil známky v některých předmětech. Doma začal sledovat pořady o vaření, nové poznatky a recepty zkouší aplikovat jak doma tak i na školní praxi. Učitelé v rozhovoru s pracovníci OSPOD sdělili, že se u Marka jedná o celkové zlepšení v prospěchu i chování. Marek se snaží chovat slušně, uklidnil své chování, dokáže pomoci svým spolužákům.

Kazuistika č.2

1. Úvod

Nikola N. narozena 19. 5. 2016, navštěvuje místní mateřskou školu 3x do týdne. Nyní žije s matkou a bratrem Tomášem v azylovém domě.

Tomáš N. narozen 24. 1. 2013, navštěvuje druhou třídu základní školy. Nyní žije s matkou a sestrou Nikolou v azylovém domě.

2. Uvedení případu

Odbor sociálně-právní ochrany dětí byl přivolán ze strany Policie ČR, která zasahovala v domácnosti nezletilé Nikoly a nezletilého Tomáše s podezřením na fyzické a psychické násilí páchané na matce nezletilých dětí a možného hrubého a nepřiměřeného zacházení ze strany otce k nezletilým dětem.

3. Osobní anamnéza dítěte

Tomáš se narodil jako zdravé donošené dítě s porodní váhou 3900 g a délkou 51 cm. Porod proběhl bez komplikací přirozenou cestou. Matka byla na mateřské dovolené do věku Tomášových 3 let. Poté matka znovu otěhotněla. Z výpisu lékařské zprávy od dětského lékaře je Tomáš zdravý, jeho vývoj je přiměřený věku. Hrubá i jemná motorika je přiměřená věku. Tomáš je velmi komunikativní dítě. Všechny nové situace zvládá velmi dobře. Asi v 5 letech mu bylo diagnostikováno astma. Od lékaře mu byly předepsány léky a při potížích inhalátor. Léky pravidelně užívá. Jedná se o mírnější formu astmatu. V době docházení do mateřské školy býval často nemocný. Záchvaty astmatu má při stresových situacích. V době, kdy docházelo doma ke konfliktům mezi rodiči byly jeho záchvaty velmi časté. V poslední době už má záchvaty velmi málo. Má spoustu kamarádů z mateřské školy. Na základní škole má 3 kamarády, se kterými chodí po škole na hřiště. Je spíše introvertní typ. Nerad se lidem svěřuje se svými pocity. Tomáš se učí velmi dobře. Je chytrý, bystrý. Tomáš má mírnou nadváhu. Skrz váhu se mu dostává ve škole různých posměšků. Ve škole bylo řešeno možné podezření na šikanu ze strany dvou spolužáků vůči Tomášovi. Vše se nakonec vyřešilo domluvou. Škola se nadále zaměřuje na případné znaky, které by mohly vést k možné šikaně mezi spolužáky. Jeho prospěch ve škole je velmi dobrý. Je ochotný, hodný, snaží se pomáhat ostatním spolužákům. Účastnil se i několika soutěží v rámci školy. Baví ho matematika, český jazyk a zeměpis. Učitelé celkově mluví o Tomášovi jako o velmi pečlivém a svědomitém žákovi. Mají ho velmi rádi.

Nikola se narodila jako zdravé donošené dítě s porodní váhou 3350 g a délkou 48 cm. Porod proběhl bez komplikací pomocí císařského řezu. Matka byla na mateřské dovolené do věku čtyř let dítěte. Po mateřské dovolené matka zůstala doma a starala se o domácnost. Byla evidovaná na Úřadu práce ČR. Dle lékařské zprávy od dětského lékaře nedochází nezletilá Nikola k žádnému zubnímu lékaři. Z výpisu lékařské zprávy je Nikola zdravá, nejčastější onemocnění, kterými Nikola trpí, jsou respirační a dýchací problémy. Ve třech letech se u Nikoly projevila alergie na prach, pyl a roztoče. Byly jí předepsány potřebné léky na utišení alergie, které užívá pravidelně. Z pozorování je hrubá a jemná motorika dívky v pořádku a přiměřená jejímu věku. Nikola je velmi komunikativní, ale ostýchavé dítě. Řeč je vzhledem k věku mírně opožděná. Výslovnost slov je nesprávná, neumí vyslovovat písmena R, Ř, Š, L, T, Č. Matce byla doporučena návštěva logopedické ordinace. V ranějším věku se vyjadřovala žvatláním, což rodiče považovali za roztomilé. Další schopnosti jako porozumění, řešení problémů a třídění informací odpovídá jejímu věku. Nikola je velmi zvědavé dítě, je zručná, do všech aktivit se pouští s chutí. Na nové situace si zvyká pomaleji, je více odtažitá od cizích

lidí a má strach z nových situací. Po delším zvykání si na novou situaci se do kolektivu začleňuje aktivně a s chutí objevit další věci. Na získání důvěry potřebuje určitý čas.

3.1. Rodinná anamnéza

Matka Petra N. narozena 17. 2. 1983, dosažené vzdělání Střední odborné učiliště, obor: Pekařka, zakončené výučním listem. Matka před porodem syna pracovala jako prodavačka v pekárně. Matka se po porodu syna starala o domácnost a měla příležitostné brigády. Po narození dcery Nikoly a dočerpání rodičovského příspěvku je matka vedena na Úřadu práce ČR, kde pobírala podporu v nezaměstnanosti. Nyní pracuje na dohodu o provedení práce u firmy, zabývající se krejčovstvím. Matka pracuje 3x v týdnu. Zatím se ji nepodařilo najít stálé zaměstnání na plný úvazek. Po dobu, kdy matka pracuje, navštěvuje Nikola mateřskou školu.

Otec Martin N. narozen 3. 7. 1979, dosažené vzdělání Střední odborná škola – obor Zedník, zakončené výučním listem. Pracuje jako zedník u firmy, která se zabývá stavbou průmyslových objektů.

V současné době je podán návrh na rozvod manželství.

3.2. Problémy v rodině

Tomáš se narodil do velmi harmonického vztahu obou rodičů. Bydleli v pronajatém bytě 2+1. Matka byla na mateřské dovolené a otec dojížděl do práce na stavbu vzdálenou asi 100 km od bydliště. Celý týden proto přespával na podnikové ubytovně a domů za rodinou jezdil na víkendy. Vždy nakoupil jídlo a potřebné věci pro dítě na celý týden. Když byly Tomášovi 2 roky začalo v domácnosti docházet ke konfliktům mezi rodiči. Tyto neshody vedly k fyzickému i psychickému násilí páchanému otcem na matce Tomáše. Tomáš byl poté několikrát svědkem fyzického napadení matky. Poté otec napadal i svého nezletilého syna Tomáše. Byla mu podle slov otce udělena výchovná facka, aby z kluka nevyrostl rozmazlený a sobecký člověk.

Před narozením nezletilé Nikoly docházelo ve společné domácnosti ke konfliktům mezi partnery. Občas tyto neshody vedly k fyzickému, ale i psychickému násilí páchanému otcem na matce nezletilého Tomáše. Po narození Nikoly se atmosféra v domácnosti uklidnila. Avšak jen do doby, kdy měla nezletilá Nikola 3 roky. Pak začaly konflikty mezi partnery zase

pokračovat. Bohužel těmto konfliktům přihlížely i děti. Nikola i její bratr Tomáš byli několikrát svědky napadení své matky ze strany otce. Otec slovně i fyzicky několikrát napadl matku dětí i samotné děti. Otec neměl Nikolu moc rád. V zápisu z provedené kontroly ze strany pracovnice OSPOD otec přiznal, „že dceru Nikolu nemá rád, že ho akorát otravuje od sledování televize a hraní her na počítači. Nemá potřebu s ní trávit svůj volný čas. Raději bude svůj volný čas trávit hraním her nebo sledováním televize. Je to pro mě koníček a uvolnění po celém vyčerpávajícím dni v práci“. Otec několikrát dal podle svých slov Nikole výchovný pohlavek nebo výchovné plácnutí po zadku. V lednu 2018 vyvrcholila tato situace do bodu, kdy otec držel nezletilou Nikolu ve vzduchu a třásl s ní z důvodu, že se otce zeptala, kde je maminka. Byl na ni hrubý, vulgárně ji urážel. Nezletilá Nikola měla po tomto incidentu velké modřiny. Matka se vždy snažila nějak situaci urovnat a vyřešit. Snažila se své děti chránit. Chránila je tím způsobem, že když to vypadalo že otec bude znovu agresivní, tak se postavila před své děti, aby zastavila partnera. Po tomto konfliktu mezi nezletilou Nikolou a otcem byla na otce přivolána Policie ČR. Na otce bylo podáno trestní oznámení za týrání osoby žijící ve společném obydlí a za týrání svěřené osoby. Současně byla přivolána pomoc ze strany pracovnice OSPOD. Na základě tohoto incidentu byla matka i s nezletilými dětmi umístěna do azylového domu. Stíhání otce bylo zastaveno pro nedostatek důkazů.

4. Intervence ze strany OSPOD

Následně provedla pracovnice OSPOD rozhovory jak s matkou, tak i s otcem nezletilých dětí. Z rozhovoru bylo zjištěno, že se o děti starala matka, protože podle otce nezletilých dětí je „tohle práce žen, on se na výchově dětí podílet nebude, on šéfuje celou domácnost“. Otec srovnával situace svou autoritou a křikem. Matku trestal za to, že děti zlobí a neposlouchají. Vztekal se, když doma nebylo něco na svém místě. Otec uvedl, že nikdy násilí na dětech nepoužil. Že „sem tam plácl výchovně Nikolu i Tomáše po zadku, když zlobili“, jinak je nebil. Svou ženu „někdy“ praštil, když bylo potřeba, ale byla to jen výjimka. Dle vypracovaného protokolu Policie ČR trestal Nikolu plácáním po zadku, třesením, fackováním, zamykáním do komory a vulgárními nadávkami.

Matka uvedla, že děti manžel naváděl proti ní, že je neměl rád. Děti mu byly na obtíž, rušily ho od sledování televize a hraní her na počítači. Otec tohle před policií a pracovníci OSPOD popřel. Otec podrýval matčinu autoritu, ponižoval ji před dětmi i kamarády. Otec v domácnosti s ničím nepomáhal, odmítal se účastnit třídních schůzek nezletilého Tomáše, kontrol u lékařů, nekomunikoval s úřady. Záměrně se vyhýbá spolupráci s pracovníci OSPOD a dal-

šími organizacemi. Otec zastává názor, že on přináší do rodiny peníze, tudíž doma nemusí pečovat ani o děti ani o domácnost. Tohle je práce ženy, která je celý den doma. Po příchodu z práce chce otec jen v klidu sledovat televizi nebo hrát počítačové hry. Otec pracuje ve firmě svého kamaráda. Má nařízenou exekuci, která je mu strhávána z platu.

Matce skončil nárok na rodičovský příspěvek. Je nyní evidována na úřadu práce, kde pobírá podporu v nezaměstnanosti a přídavky na děti. Nyní jí byla podpora v nezaměstnanosti pozastavena z důvodu, že si našla práci na dohodu o provedení práce. Tuto práci navštěvuje 3x do týdne. Po dobu, co je matka v práci, je nezletilá Nikola v mateřské škole.

Nyní se matka s nezletilými dětmi nachází v azylovém domě. Zatím zde nemají žádné známé, tudíž většinu času tráví Nikola s matkou v domácnosti.

Po odchodu ze společné domácnosti s otcem Nikoly se zhoršily stravovací a hygienické návyky. Dokud byla matka v domácnosti s otcem Nikoly, bylo každý den uvařené jídlo. Dle dětí neměly doma hlad. Nyní je zjevné, že Nikola nemá doma nastavený žádný režim dne ani stravovací režim. Nikola nyní navštěvuje mateřskou školu 3x do týdne. Stravovací režim Nikoly je špatný. Pokud je Nikola v mateřské škole tak má režim nastavený. Pravidelně snídá jen přes týden o víkendu většinou ne. Obědy a večeře má velmi nepravidelně, podle situace v rodině. Nikola na svůj věk chodí velmi pozdě spát. Většinou až kolem 23. hodiny. Nikola je zvyklá usínat sama. Dle sdělení matky se Nikola koupe každý druhý den. Není naučená na čištění zubů. Nikola už chodí sama na toaletu, nepomočuje se. Nikola velmi špatně jí. Matka jí musí do jídla vyloženě nutit. Nikola má velmi ráda sladká jídla a sladkosti. Maso nejí vůbec nebo jen velmi výjimečně. Matka využívá sladkosti jako motivaci k jídlu. Pokud Nikola sní porci jídla, dostane od matky malou sladkost jako odměnu. Po odchodu z domácnosti uvádí pracovnice azylového centra, že matka není schopna zajistit denně teplé jídlo. Režim v jídlu není žádný. Matka moc nevaří, protože nemá peníze. Pitný režim je dodržován.

Nikola je na matce velmi závislá. Moc daleko se od matky nevzdaluje, když ano, tak jen na malou chvíli. Nikola s matkou tráví celé dny. Chodí spolu na procházky, do obchodů, na dětská hřiště i na úřady. Na výchově se podílí jen matka. Nikola trpí sníženou důvěrou v dospělé i k vrstevníkům. Na nové prostředí reaguje velmi ostýchavě. V kolektivu jí chvíli trvá, než získá sebejistotu. Když jí není povolena nebo dána věc, kterou Nikola chce, reaguje bouřlivou hysterickou scénou. Typická scéna probíhá tak, že začne kňourat, křičí, vzteká se, dupe a ničí předměty. Tohle je pro ni úleva od stresu a uvolňuje si tím frustraci z toho, že jí

nebylo něco povoleno. Matka na tuto situaci reaguje silným, ale klidným hlasem, snaží se vyjádřit nesouhlas s tím, co Nikola dělá a snaží se odvést její pozornost na něco jiného. Dle sdělení matky v těchto situacích vždy zakročil otec Nikoly, který na ni křičel hrubým hlasem. Na toto reagovala Nikola tím způsobem, že se stáhla a uzavřela do sebe. Nikola nevěří žádným cizím lidem. Když se bojí, utíká se schovat za matkou. Nikola se ráda dívá na pohádky. Dle výpovědi učitelek z mateřské školy má Nikola ráda poslouchání hudby, ráda zpívá, ráda si hraje s panenkami. S matkou ráda chodí ven, ráda s ní hraje pexeso. Matka se snaží s Nikolou trávit co nejvíce času. Dle sdělení matky s Nikolou otec netrávil svůj volný čas. Na její výchově se nikdy nepodílel.

5. Emoční vývoj a chování

Vztah Nikoly a jejího otce je velmi chladný. Nikola chce být v jeho přítomnosti a chce, aby se jí otec věnoval, ale jakmile na ni otec zvýší hlas, tak se utíká schovat k matce. Vztah s bratrem Tomášem je soupeřivý a žárlivý. Tomáš navštěvuje základní školu. Oba sourozenci spolu bojují o pozornost matky. Mají se rádi, občas si spolu hrají, ale jejich vztah byl narušen soužitím s otcem. Většinu času trávili sourozenci odděleně. Nyní spolu sourozenci tráví více času spolu. Jejich vztah se změnil. Tomáš se snaží mladší sestru ochraňovat. Hrají spolu hry, poslouchají hudbu. Po napsání úkolů se Tomáš věnuje své sestře a pomáhá matce s domácností.

Tomášův vztah k otci je postaven na respektu a strachu z otce. Tomáš má svého otce velmi rád, ale nikdy spolu netrávili moc času. Vždy když Tomáš přišel za svým otcem, že by si chtěl hrát nebo s ním chtěl jít na hřiště, tak ho otec odbil slovy, „že teď nemá čas, zrovna sleduje seriál nebo má rozehranou hru“. Při rozhovoru s Tomášem uvedl, že než se narodila jeho sestra byl Tomášův vztah s rodiči klidný a hezký. Před narozením a po narození své sestry se doma vztahy změnil. Tomáš více času trávil sám, otec na něj neměl čas a matka se starala o jeho sestru Nikolu. Přiznal, že na svou sestru velmi žárlil, hlavně z důvodu, že mu nebyla věnována taková pozornost, ale i vztahy v rodině už nebyly jako předtím.

Nyní se matka s nezletilými dětmi nachází v azylovém domě. Po přestěhování od otce se vztahy mezi dětmi a matkou zlepšily. Tomáš se začal více věnovat své sestře. Rodina je nadále sledována ze strany pracovníků OSPOD i pod dohledem sociálních pracovníků azylového domu. Za pomoci pracovníků OSPOD byla podána žádost na příspěvek v hmotné nouzi a podán návrh k soudu na výživné na děti. Matka je pod kontrolou sociálních pracovníků, které za ní v pravidelných intervalech dochází a pomáhají jí s domácností, dohlíží, aby měly

děti každý den teplé jídlo. Nikola byla poprvé ošetřena zubní lékařkou a matce byla vysvětlena správná hygiena. Matka se snaží s Nikolou každý den chodit na dětské hřiště, aby se více socializovala s ostatními dětmi. Z posudku ze školy a mateřské školky, které se provedlo po 2 měsících od odstěhování ze společné domácnosti s otcem, se u obou dětí výrazně zlepšilo chování. Nezletilá Nikola se v mateřské školce více zapojuje do hraní her s ostatními dětmi, už není tak fixovaná na matku. Naučila se lépe vyslovovat písmena, která ji činila problém. Má větší zájem o zkoumání okolí, je více odvážná, snaží se začlenit do kolektivu. Zlepšil se i prospěch Tomáše na základní škole. Více se soustředí, má lepší prospěch a zlepšily se vztahy i doma.

V současné době je podán návrh na rozvod manželství. Matka požádala o svěření dětí do své péče. Prozatím je styk nezletilých dětí omezen na 1x týdně na 2 hodiny za přítomnosti pracovnice OSPOD. Matka i děti mají pravidelné schůzky s pracovníci OSPOD.

Kazuistika č.3

1. Úvod

Karel M. narozen 12. 3. 2006, nyní navštěvuje 9. třídu základní školy. Žije ve společné domácnosti s matkou a jejím přítelem.

2. Uvedení případu

Odbor sociálně-právní ochrany dětí byl přivolán ze strany ředitele základní školy z důvodu napadení své spolužačky a následně i Policie ČR při podezření na hmotnou škodu na majetku souseda.

3. Osobní anamnéza dítěte

Karel se narodil jako neplánované dítě. Porod proběhl předčasně v 33. týdnu s porodní váhou 2 450 g a 41 cm. I když se Karel narodil předčasně, vše rychle dohnal. Matka byla na mateřské dovolené do věku 3 let dítěte. Po mateřské dovolené se matka vrátila do své práce. Pracuje jako montážní dělnice ve společnosti vyrábějící komponenty do lednic. Karel začal pravidelně navštěvovat mateřskou školku od 3,5 roku. Karel byl plaché dítě, neměl moc rád pozornost cizích lidí. Nerad se dělil o své hračky. Když byl ve společnosti, kterou neznal, tak se držel zpátky a moc se neprojevoval. Po rozkukání si začal hrát, ale jen sám. Do kontaktu s cizími dětmi v mateřské školce se moc nepouštěl. Když si dítě chtělo vzít hračku,

kterou chtěl i on, tak začal plakat a strkat do ostatních dětí. Ve 4 letech mu byla diagnostikována porucha ADHD. Jinak byl Karel po celé dětství zdravý. Zdravotní stav Karla je dobrý. V předškolním věku byl Karel velmi plačtivé dítě, velmi konfliktní, těžko si zvykal na nové věci. Ve školním věku se začala naplno projevovat porucha ADHD, kdy začal být Karel velmi hyperaktivní, podrážděný, mrzutý, nebyl schopný se soustředit a nedokázal ovládat své emoce. Nedokázal se plně zapojit do kolektivu. Z těchto důvodů byl v dětství doporučen k návštěvě dětského psychologa. Matka dohlížela na pravidelné docházení Karla na sezení s psychologem. Rád navštěvoval zoologické zahrady, měl své oblíbené hračky, měl rád výlety na kolech. Matka s Karlem spolu trávili spoustu času. Má další dva sourozence, kteří jsou už plnoletí a nebydlí ve společné domácnosti. Se sourozenci vycházel velmi dobře. Měl je velmi rád. Otec se ve společné domácnosti zdržoval do věku Karlových 10. narozenin.

3.1. Rodinná anamnéza

Matka Monika M. narozena 17. 6. 1963, dosažené vzdělání Střední odborné učiliště, obor: Kuchař, zakončené výučním listem. Matka před porodem pracovala ve firmě zabývající se výrobou komponentů do lednic. Po skončení mateřské dovolené se matka vrátila zpět do této práce.

Otec Kryštof M. narozen 11. 9. 1961, dosažené vzdělání Střední odborné učiliště, obor: sádrokartonář, zakončené výučním listem. Pracuje jako OSVČ a podniká v oboru provádění staveb.

Přítel matky Roman K., narozen 5. 5. 1966, dosažené vzdělání Střední odborné učiliště, obor: automechanik, zakončené maturitní zkouškou. Pracuje jako OSVČ. Vlastní svou autodílnu, kde opravuje auta.

3.2. Problémy v rodině

Karel se narodil do velmi harmonického vztahu obou rodičů. Bydleli v koupěném bytě 3+1. Bydlel tam se svými sourozenci dvojčaty. Ti měli samostatný pokoj. Matka byla na mateřské dovolené a otec pracoval jako OSVČ a pracoval v rámci celé ČR. Když byla práce poblíž bydliště, tak se každý večer vracel domů. Pokud byla dál, tak jezdil domů na víkendy. Karel měl s otcem hezký vztah. Jezdili spolu rybařit, otec bral syna na fotbal, hokej. Trávili spolu

hodně času. Když byly Karlovi 2 roky sourozenci se odstěhovali. Našli si společný byt a začali chodit do práce. Karel měl pro sebe volný pokoj.

Když bylo Karlovi 3,5 roku, začal navštěvovat mateřskou školku. Matka se po 3 letech mateřské dovolené vrátila zpět do práce. Odchod matky do práce doma vyvolal velký konflikt mezi matkou a otcem nezletilého Karla. Otec nechtěl, aby se matka vrátila zpátky do práce. Chtěl, aby se starala o domácnost a nechtěl, aby Karel navštěvoval mateřskou školku tak brzo. Dalšího půl roku se o Karla staral otec, který byl zrovna evidován na Úřadu práce a hledal si vhodné zaměstnání. Asi po roce, co byl doma, si našel místo ve firmě, kde pracuje dodnes. Karel šel do školky, kde si začali vnímat jeho problémů s chováním. Rodičům bylo doporučeno psychologické vyšetření ze strany ředitelky mateřské školy. Následně bylo u Karla zjištěno ADHD. Matka Karla pravidelně vozila na setkání s psychologem.

Na základní škole patří mezi průměrné žáky. Počet omluvených zmeškaných hodin je nízký. Do 5. třídy byl Karel celkem emociálně stabilní, občas měl výkyvy v chování, které ale dokázal ovládnout. Po nástupu na druhý stupeň základní školy se u něj objevily výrazné problémy v chování, začínající agrese, nedůvěra vůči dospělým lidem. Dokázala ho naštvat každá maličkost. Celé toto zhoršení mělo příčinu v rozvodu manželství rodičů. Rozvod vnímá velmi negativně. Dává to za vinu své matce. Od té doby se velmi změnil vztah Karla a matky. Už se jí nesvěřuje, je odtažitý, odsekává. Přestal s ní komunikovat.

Na 1. stupni základní školy měl prospěch velmi dobrý, byl snaživý, ochotný, bavil se s kamarády. Jeho chování bylo v rámci možností dobré. První rok byl pro něj velmi těžký. Zvykal si na nové prostředí, na nové děti. Po několika měsících se to začalo zlepšovat. Začínal mít důvěru v některé své spolužáky. Začal je považovat za své kamarády. Jeho prospěch byl dobrý. Bavila ho hlavně matematika a přírodopis. Doma měl několik knížek o zvířatech a hodně encyklopedií. Rád navštěvoval zoologické zahrady.

Na 2. stupni se jeho chování začalo měnit. Dle provedených rozhovorů s učiteli je Karel v rámci hodin snaživý, snaží se být klidný, ale o přestávkách nebo po vyučování se projevuje velmi negativně. Je velmi šikovný, pracovitý a ochotný. Má radost, když ho někdo pochválí a ocení jeho práci. Neovládá však své emoce. Bývá agresivní ke svým spolužákům i k dalším dětem ve škole. Napadá své spolužáky jak slovně, tak i fyzicky. Kvůli tomuto chování dostal po poradě pedagogického sboru od ředitele školy důtku. Když si Karel myslí, že se o něm někdo baví nebo ho začne urážet, dokáže být velmi agresivní a jedná velmi tvrdě. Občas se chová nevhodně, ale s odstupem času si dokáže přiznat, že nejednal správně a dokáže se

omluvit. Často si ale neuvědomuje důsledky svého chování. Toto chování vygradovalo, když mu bylo 13 let. Karel se nepohodl se svou spolužačkou a fyzicky ji napadl před budovou školy. Do školy byla zavolána Policie ČR a pracovník OSPOD. Do školy byla přivolána i matka Karla. Byla mu navrhována snížená známka z chování. Dle sdělení Karla ho spolužačka pomlouvala a snažila se mu sebrat jeho věci. Lehce do ní strčil, spolužačka klopýtla a spadla na levou ruku a zlomila si jí. Jednalo se o nepřiměřené jednání ze strany Karla.

4. Intervence ze strany OSPOD

Byla doporučena návštěva psychologa. S rodiči byly provedeny rozhovory s kurátorkou OSPOD. Z rozhovorů s rodiči bylo zjištěno, že Karel vyčítá své matce rozvod s otcem. Matka uvedla, že od rozvodu rodičů se Karel velmi změnil. Přestal se s matkou bavit, doma se konverzace týkala jen nejdůležitějších věcí. Už s matkou netráví tolik času, nechodí spolu ven. Mají spolu časté konflikty. Matka po Karlovi chce pomoc s domácností, s běžným úklidem, Karel ale nechce. Z rozhovoru s Karlem a pracovnící OSPOD Karel uvedl, že svou matku už nebere jako autoritu. Občas je na ni drzý a často ji odmlouvá. Přiznal, že měl i konflikty se sousedy z domu. Po rozvodu s otcem se Karel s matkou přestěhovali do jiného bytu o velikosti 2+1. V tomto bytovém domě bydleli podle Karla jen sami „důchodci“. Byla tam nuda. Nemohl nahlas poslouchat hudbu. Vše jim vadilo. Hlavně jednomu sousedovi. Dal mu jméno „šiška“ prý podle jeho šišaté hlavy. Vždy, když byl Karel na chodbě, tak se do něj tento soused navážel. Jaký je hrozný, že zase z jejich bytu vycházel příšerný hluk.

Jednoho dne se tento spor mezi Karlem a sousedem vystupňoval takovým způsobem, že z naštvanosti Karel hodil na auto souseda kámen. Tímto vznikla hmotná škoda na vozidle souseda. Byla přivolána Policie ČR, která věc dále řeší. Následující den přišel na OSPOD anonymní podnět, kde bylo uvedeno, že nezletilý Karel je nezvladatelný. Na základě tohoto podnětu bylo v domácnosti Karla provedeno místní šetření. Pracovnice OSPOD však nic nezjistila. V bytě bylo vše v pořádku, matka každý den vaří teplé večeře. Karel měl všechny potřebné pomůcky do školy, všude bylo čisto a uklizeno. Z důvodu předešlých událostí byl nad chováním Karla stanoven dohled ze strany kurátorky OSPOD. Karel chodil pravidelně na schůzky s kurátorkou OSPOD, pravidelně dokládal svůj prospěch ve škole a kurátorka si zjišťovala jeho chování. Spolupracovala s Karlovým psychologem, ke kterému každých 14 dnů pravidelně docházel. Karel kurátorce dokládal vypracované zprávy od psychologa.

Z provedených rozhovorů mezi pracovnící OSPOD a Karlem bylo zjištěno, že Karel nevnímal otce jako autoritu. Jeho otec byl podle něj „alkoholik“, který sice chodil do práce, ale většinu

peněz utratil za alkohol a za cigarety. Karel otci vyčítal tohle období. Měl svého otce rád. Nyní jsou spolu pravidelně v kontaktu. Jezdí za ním na víkendy a na prázdniny. Otec v roce 2015 nastoupil na léčbu v protialkoholní léčebně. Od roku 2016 již nepije. Karel je nyní na něj pyšný, že to dokázal. Že dokázal překonat tuhle hnusnou závislost. Vztah mezi Karlem a jeho otcem je nyní v pořádku. Pokaždé, když za otcem Karel přijede, má uvařené jídlo, všude je uklizeno a čisto. Pokaždé když přijede, dostane od otce nějaký dárek.

Následně byl proveden rozhovor s otcem Karla. Na otázku jestli, se podílel na výchově nezletilého Karla odpověděl: „že on se o takové věci nestaral, že je přece tohle práce matky. On nosil peníze domů z práce a ještě, aby se staral o výchovu dětí, už by bylo trošku moc“. Manželství s matkou nezletilého trvalo 16 let. V rodině proběhlo několik konfliktů z důvodu jeho pití a kouření cigaret. Jednalo se tam i o nějakou nevěru z jeho strany. „Když jsem byl jednou opilý a přišel jsem domů, tak na mě manželka čekala a začala na mě křičet, jaký jsem hrozný a tak, tak jsem se neudržel. Začal jsem ji sprostě nadávat a došlo i na facky. Tohoto činu velmi lituji, a je to důvod proč naše manželství skončilo. Skončil jsem tehdy na záchytce. Přišel jsem domů a doma nikdo nebyl. V ten den se mi zhroutil svět. Propadl jsem alkoholu ještě víc. Bylo to hrozné období. Nyní již hodně let nepiju alkohol a jsem na sebe hrdý. Můj vztah s Karlem je nyní poklidný, dokonce jsem přemýšlel, že bych si požádal o svěření Karla do své péče.“

Byl proveden rozhovor i s matkou nezletilého Karla. Matka uvedla, že když její manžel začal tak moc pít, musela si na udržení chodu domácnosti a k nákupu jídla, vzít velmi nevýhodnou půjčku, kterou však nedokázala zaplatit. Manželství s otcem Karla bylo rozvedeno v roce 2014. V roce 2013 se matka rozhodla odejít od svého manžela po jejich posledním konfliktu, kdy ji fyzicky i psychicky napadnul. Sbalila synovi věci a šla ke své sestře, která ji nabídla azyl. Následně si matka našla byt 2+1, kam se s Karlem přestěhovala a následně ho i koupila v rámci majetkového vyrovnání ze společného jmění manželů. Přiznala, že ve výchově svého syna není důsledná, je na něj velmi „měkká“. Karlovi chybí mužský vzor a jeho autorita.

V roce 2016 si matka našla přítele. Po 8 měsících vztahu se přítel matky nastěhoval do jejich domácnosti. Matka pravidelně splácela svou nevýhodnou půjčku, která za roky neplacení vzrostla na vysokou částku. Přítel matky ji ve splácení půjčky výrazně pomáhal. Karla má velmi rád. Snaží se vymýšlet výlety, kam by společně všichni jezdili, ale Karel to odmítá. Bere to od matky jako zradu, že si našla nového přítele. Přítel matky pracuje jako automechanik, nemá sice stálou pracovní dobu, ale jelikož pracuje jako OSVČ, tak si může

kdykoli udělat čas. Rád tento čas tráví doma s přítelkyní a rád by ho trávil i s Karlem. Stěhování přítele do bytu bylo velmi hektické. Karel se snažil tohle stěhování překazit. Dělal naschvály, byl drzý. Tohle chování mu vydrželo do doby, než Karla na ulici přepadl neznámý člověk a okradl ho o peníze. Karel se snažil útoku bránit, ale upadl a zranil si ruku a koleno. Karel volal otci, aby pro něj přijel. Otec mu telefon nevzal, napsal mu potom jen SMS zprávu, že dneska nemůže, že dnes nic řešit nebude, že je stejně v jiném městě a nemá čas. Následně volal Karel matce, kdy to zvednul její přítel, který hned pro Karla přijel do místního parku, kde se celá věc odehrála a zavezl ho do nemocnice na ošetření. Po ošetření zavolali Policii a počkali, až si policie vše sepíše, aby mohli domů. Karel si při pádu zlomil levou ruku a museli mu ošetřit i rozbité koleno. Po příjezdu domů na ně čekala doma matka Karla, která byla vyděšená, protože ani jednoho nenašla doma. Karel matce vysvětlil vše, co se přihodilo. Poděkoval příteli matky za pomoc. Následující den volal matce otec Karla, který se ptal, co se vlastně stalo, a přiznal se, že nemohl přijet, protože zase začal pít. Našel si novou přítelkyni, která také pila. Uplynulo pár týdnů od tohoto incidentu. Vztahy doma se začaly zlepšovat. Karel si začínal všimnout, že přítel matky se ke všem chová velmi pěkně, je velmi ochotný, stará se o ně. Začal více doma spolupracovat. Měl před sebou ten správný vzor muže. Karel se začal více zajímat o jeho práci. Po škole chodil k němu do dílny, kde se vyptával na práci automechanika. Doma se zklidnil, jeho chování se zlepšilo. Jeho prospěch ve škole se také zlepšil. Začal se více zajímat o práci automechanika a o auta. Chtěl by si podat přihlášku na učební obor Automechanik. Poté by mohl nastoupit do dílny přítele matky. Jeho prospěch ve škole se zlepšil. Už mu nehrozí propadnutí z žádného předmětu. Lépe zvládá své emoce. Začal se svěřovat více matce.

Dle sdělení psychologa se jeho chování zlepšilo. Je více pozitivně naladěný. Na schůzkách mluví o autech, a o tom, jak se vždy po škole těší, až bude trávit čas v dílně. Byly mu doporučeny techniky pro zvládání stresu. Psycholog vypracoval zprávu pro pracovníci OSPOD, že má z Karla lepší pocit. Konečně myslí pozitivně. Dlouhou dobu neměl Karel ve škole žádný incident. Jeho chování se obecně zlepšilo. Má občas své chvíle, ale stává se to čím dál méně. Pozitivní vliv vidí v tom, že Karel přijal přítele matky jako vzor, jako autoritu. Každý víkend Karel jezdí s matkou i jejím přítelem na nějaké výlety. Karel uvedl, že otce již neviděl asi 2 měsíce. Snažil se mu volat. Vždy když se mu dovolal, tak byl otec buď opilý anebo spal. Z toho je Karel velmi smutný a mrzí ho to.

Otec se na další stanovené schůzky s pracovníci OSPOD již nedostavil. Matka se více začala zajímat o dění ve škole, začala více dbát na každodenní přípravu do školy. Sama na Karlovi

vidí pozitivní změnu. Více se snaží. Našel si dokonce nové přátele. Tráví nyní více času s rodinou. Karel pravidelně dochází na sezení s pracovníci OSPOD, která mu kontroluje prospěch ve škole a jeho chování. Byla ráda, když četla a viděla posudky o chování Karla. Sama viděla zlepšení ve škole, ve známkách i na základě sdělení od ředitele a učitelů základní školy.

Ze sdělení od třídní učitelky se dozvídáme, že se Karel velmi prospěchově zlepšil, vychází dobře se svými spolužáky, snaží se držet své emoce pod kontrolou. Našel si více přátel, se kterými tráví volný čas i mimo školu. Podal si přihlášku na střední odbornou školu na obor: Automechanik, na kterou byl přijat, a na kterou v září nastupuje.

ZÁVĚR

Jako cíl mé práce jsem si stanovila na základě prostudování, následnou analýzou dokumentů popsat způsob a efektivnost práce sociálně-právní ochrany dětí. Zjistila jsem, že OSPOD má v naší společnosti velmi důležitou funkci a nezastupitelné místo. Tato práce je velmi náročná z fyzické i psychické stránky. Je velmi komplikovaná a různorodá. Závisí mnohdy na jejich nelehkém rozhodnutí ohledně osudu nezletilých dětí. Na pracovníky OSPOD je kladen důraz na jejich vzdělávání v oblasti právní a sociální. Jejich práce a intervence v rodině není vždy vítána. Mezi důležité vlastnosti pracovníků OSPOD je mít trpělivost a empatii. Musí si získat klientovu důvěru, která je při práci s klienty velmi důležitá, aby mu mohl dokázat, že ze strany OSPOD je snaha rodině pomoci. Musím smeknout před prací sociálního pracovníka OSPOD. Sama jsem měla možnost zkusit nahlédnout do rodin, zkusit si na „vlastní kůži“ jak moc náročná práce to je. Sama jsem se účastnila místních šetření v rodinách, byla jsem přítomna u rozhovorů s řediteli škol i s psychology. Musím konstatovat, že pracovník sociálně-právní ochrany dětí je velmi administrativně vytížený. V praktické části jsou podrobeny zkoumání případové studie, ve kterých ukazují postup orgánu sociálně-právní ochrany dětí. Cíle, které jsem si stanovila se mi podařilo naplnit. Při důkladném prostudování zákonů a zpracováním případových studií jsem pronikla do problematiky systému OSPOD.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

ČESKO. Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.

ČESKO. Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

ČESKO. Vyhláška č. 473/2012 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.

DUKOVÁ, Ivana, Martin DUKA a Ivanka KOHOUTOVÁ. *Sociální politika: učebnice pro obor sociální činnost*. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-3880-2.

EPRAVO.CZ. Ochranná výchova [online]. Copyright © EPRAVO.CZ, a.s. 1999 [cit. 27.06.2021]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/ochranna-vychova-7684.html>

LOVASOVÁ, Lenka. *Rodinné vztahy*. Praha: Vzdělávací institut ochrany dětí, 2006. ISBN 80-86991-66-0.

MATOUŠEK, Oldřich a Hana PAZLAROVÁ. *Státní orgány sociálněprávní ochrany dětí: dobrá praxe z pohledu rodin a pracovníků*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2016. ISBN 9788024633367.

MPSV, 2014. Analýza sítě služeb pro práci s rodinami a dětmi [online] [cit. 27.06.2021]. Dostupné z: https://www.mpsv.cz/documents/20142/225508/Analyza_rodina_2.pdf/bbd2ad5c-cca8-a2d4-5bd6-05a4d69bf83c

MPSV. Činnost MPSV v oblasti sociálně-právní ochrany dětí [online] [cit. 27.06.2021]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/cs/19923>

MPSV. Legislativa a systém sociálně-právní ochrany [online] [cit. 27.06.2021]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/legislativa-a-system-socialne-pravni-ochrany>.

MPSV. Systém sociálně-právní ochrany dětí v ČR [online] [cit. 25.05.2019]. Dostupné z: <http://www.ospod.cz/informace/obecne/system-socialne-pravni-ochrany-deti-v-cr/>

MÚ UNIČOV. Odbor sociálních věcí a zdravotnictví [online] [cit. 27.06.2021]. Dostupné z: <http://m.unicov.cz/odbor-socialnich-veci-a-zdravotnictvi/os-1026>

OSN. Deklarace práv dítěte [online] [cit. 27.06.2021]. Dostupné z: <https://www.osn.cz/wp-content/uploads/2015/03/deklarace-prav-ditete.pdf>

PEMOVÁ, Terezie a Radek PTÁČEK. *Sociálně-právní ochrana dětí pro praxi*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4317-2, s. 29.

RACEK, Jindřich, Hana SOLAŘOVÁ a Alena SVOBODOVÁ. *Vyhodnocování potřeb dětí: praktický průvodce : metodika vyhodnocování*. Praha: Lumos Foundation, c2014. ISBN 978-80-260-5521-1.

ŠPECIÁNOVÁ, Šárka. *Sociálně-právní ochrana dětí*. Praha: Vzdělávací institut ochrany dětí, 2007. ISBN 978-80-86991-27-6., str. 17-18.

ÚMPOD. Povinně zveřejňované informace [online] [cit. 27.06.2021]. Dostupné z: <https://www.umpod.cz/o-uradu/zakladni-informace/povinne-zverejnovane-informace>

VÝCHOVNÝ ÚSTAV VELKÉ MEZIŘÍČÍ. Ochranná výchova [online] [cit. 27.06.2021]. Dostupné z: <https://www.vuvm.cz/poradna/slovnicek-pojmu/ochranna-vychova>.

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

ČR – Česká republika

MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí

MŮ – městský úřad

OSN – Organizace spojených národů

OSPOD – orgán sociálně-právní ochrany dětí

SPOD – sociálně-právní ochrana dětí

ÚMPOD – Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Radka Věrovská
Katedra:	Ústav pedagogiky a sociálních studií
Vedoucí práce:	JUDr. Zdenka Nováková, Ph.D.
Rok obhajoby:	2021

Název práce:	Činnost odboru sociálně-právní ochrany dětí v Uničově
Název v angličtině:	Activities of the Department of Social and Legal Protection of Children in Uničov
Anotace práce:	Bakalářská práce se zabývá činností sociálně-právní ochrany dětí v Uničově. Teoretická část se zabývá popisem klíčových pojmů, jako je vymezení pojmu OSPOD, spolupráce OSPOD s jinými organizacemi. Praktická část si klade za cíl zjistit, popsat a přiblížit činnost odboru sociálně-právní ochrany dětí v obci s rozšířenou působností ve městě Uničov. Pro praktickou část byl použit kvalitativní výzkum formou případových studií.
Klíčová slova:	Orgán sociálně právní ochrany dětí, dítě, rodina, ústavní a ochranná výchova
Anotace v angličtině:	The bachelor's thesis focuses with activities of social and legal protection of children in Uničov. The theoretical part describes key terms such as the definition of the term OSPOD, cooperation of OSPOD with other organizations. The practical part aims to find out, describe and to present the activities of the Department Social and Legal protection of Children in the municipality with extended powers in the town of Uničov. Qualitative research in the form of case studies was used for the practical part.
Klíčová slova v angličtině:	Body for social and legal protection of children, children, families, institutional and protective education
Přílohy vázané v práci:	

Rozsah práce:	43 s.
Jazyk práce:	Český jazyk